

Drošas darba vides vadlīnijas bibliotēkām

13.05.2021.; 18.05.2021.; 26.05.2021.; 07.06.2021.; 09.06.2021.; 16.06.2021.; 21.10.2021.; 15.11.2021.; 30.11.2021.; 23.12.2021.; 07.01.2022.; 25.01.2022.; 08.02.2022.; **01.03.2022.**

Vadlīniju MĒRĶIS:

1. Nodrošināt bibliotēku darba procesu nepārtrauktību,
2. Samazināt Covid-19 inficēšanās riskus,
3. Saglabāt nodarbināto un apmeklētāju veselību.

Drošas darba vides vadlīnijas bibliotēkām ir sagatavotas kā ieteicamais papildus materiāls bibliotēku direktoru/ vadītāju lietošanai, kamēr ir veicami epidemioloģiskās drošības pasākumus, lai ierobežotu Covid-19 infekcijas izplatību.

I. Bibliotēkas direktora/vadītāja pienākumi

1. Regulāri sekot līdzi valsts iestāžu sniegtajai informācijai saistībā ar ieviestajiem drošības pasākumiem un Slimību un profilakses kontroles centra (turpmāk SPKC) interneta vietnē (<https://spkc.gov.lv/lv/>) un Ministru kabineta Valsts kancelejas vietnei "Covid-19.gov." (<https://covid19.gov.lv/>) sniegtajām rekomendācijām.
2. Atbilstoši Ministru kabineta normatīvo aktu prasībai, **norīkot atbildīgo personu** (vienu vai vairākas), kas pieņem lēmumus situācijās, kas saistīti ar Covid-19 izplatības ierobežošanas pasākumiem un par iekšējās kontroles sistēmas epidemioloģiskās drošības pasākumu īstenošanai atbildīgo personu bibliotēkā.
3. No 1.marta tiek atcelts pienākums veikt darba pienākumus tikai ar derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.
4. Bibliotēkas vadītājs norīko personu, kas atbildīga par epidemioloģiskās drošības prasību ievērošanu.
5. Atbildīgā persona nodrošina epidemioloģiskās drošības pasākumu ieviešanu un to ievērošanas uzraudzību pakalpojuma sniegšanas vietā (izņemot pakalpojumus, kas tiek sniegti bez personāla), pasākuma norises vietā vai darba vietā un pēc uzraudzības un kontroles iestādes amatpersonas pieprasījuma sniedz tai nepieciešamo informāciju par epidemioloģiskās drošības pasākumu īstenošanu.
6. Lai mazinātu Covid-19 infekcijas izplatības riskus, darba devējs var:
  - 6.1. organizēt visu klātienē strādājošo darbinieku (amatpersonu) testēšanu (tai skaitā ar Covid-19 rutīnas skrīninga testu). Šādā gadījumā testēšanas izmaksas tiek segtas no darba devēja līdzekļiem;
  - 6.2. identificēt darbiniekus, kas pēdējo triju dienu laikā darbavietā bijuši ciešā kontaktā ar Covid-19 inficētu personu, vai darbiniekus, par kuriem ir pamatotas aizdomas, ka tie ir inficēti,
  - 6.3. organizēt šo kontaktpersonu skrīninga testēšanu ar antigēna testu katru reizi pirms darba dienas vai maiņas uzsākšanas septiņas kalendāra dienas pēc kontakta ar inficēto personu.
7. Ja darbavietā netiek veikta minēto kontaktpersonu ikdienas skrīninga testēšana, tās ievēro mājas karantīnu un, ja nepieciešams, informē ģimenes ārstu, lai saņemtu darbnespējas lapu
8. Organizējot šo noteikumu **6.punktā** minēto darbinieku testēšanu, darba devējs nosaka iekšējo kārtību Covid-19 skrīninga veikšanai darba vietā un iekļauj to iekšējās kontroles sistēmā epidemioloģiskās drošības pasākumu īstenošanai, tai skaitā aprakstot testu

veikšanas un to rezultātu paziņošanas procedūru, kā arī kontroles procedūru un rīcību pozitīva Covid-19 testa gadījumā."

1. Bibliotēkā lieto:
  - medicīniskā maska,
  - respirators bez vārsta (FPP2-FFP3, KN95).
9. Bibliotēkas direktors/vadītājs nosaka, ka darba vietā **neuzturas personas**:
  - 9.1. ar akūtas elpceļu infekcijas slimības pazīmēm;
  - 9.2. personas, kam noteikta pašizolācija, mājas karantīna;
  - 9.3. personas, kas saslimušas ar Covid-19.

II. Darba aizsardzības prasības bibliotēkām

Riska novērtēšana darba vidē un attiecīgi saistītie pasākumi:

1. **Veikt bibliotēkā darba vides risku identificēšanu un vērtēšanu**, ievērojot noteikto periodiskumu vai papildus esošiem risku vērtēšanas dokumentiem, sagatavot atsevišķu risku faktoru vērtēšanu, novērtējot iespēju inficēties un saslimt ar Covid-19.
2. **Izstrādāt drošības pasākumus**, izvērtējot un nosakot ventilācijas pielietošanas iespējas, individuālo aizsardzības līdzekļu-sejas un deguna aizsegu, vienreizējo cimdu, u.c.- izvēli un pielietošanu, dezinfekcijas līdzekļu izvēli un novietošanu, darba turpināšanai pandēmijas apstākļos un pēc tās atvēršanas apmeklētājiem.
3. **Veikt darba vietas iekārtojumu** un darba organizāciju tā, lai mazinātu Covid-19 risku, pielāgot darba vidi pirms darba pilnīgas atsākšanas un pirms visu darbinieku atgriešanās darba vietās.
4. **Darba devējs ārkārtējās situācijas laikā un divus mēnešus pēc ārkārtējās situācijas izbeigšanās ir tiesīgs nodarbināt personu bez obligātās veselības pārbaudes veikšanas** atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē obligātās veselības pārbaudes veikšanas kārtību, ja persona nav veikusi periodisko veselības pārbaudi darba devēja noteiktajā laikā (termiņā) saistībā ar Covid-19 infekcijas riskiem.
5. **Izņēmums neattiecas uz pirmreizējo un ārpuskārtas veselības pārbaudi**, kā arī uz periodisko veselības pārbaudi personām, kuras nodarbinātas darbā īpašos apstākļos atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "[Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude](#)" 2. pielikumam;".
6. Pirms darbības uzsākšanas veikt **nodarbināto neplānotu instruktāžu** (ja bija pārtraukta apmeklētāju apkalpošana darbība, vai darbinieki dīkstāvē, vai darbinieks nav darbā vietā vairāk par 60 dienām), instruktāžas laikā ievērojot epidemioloģisko drošību. Instruktāžu dokumentēt un informēt darbinieku par bibliotēkā noteiktajiem drošības pasākumiem.
7. Strādājošiem bibliotēkā veikt darbinieku instruktāžu darba aizsardzībā, ievērojot normatīvo aktu prasības un noteikto periodiskumu.
8. Veikt **attālināti strādājošo strādājošu darbinieku pārvaldību**, informēšanu, apmācību un instruēšanu par attālinātā darba riskiem (piemēram, darbs ar datoru).
9. **Veikt nodarbināto praktisko apmācību**, kā pareizi lietot individuālos aizsardzības līdzekļus, dezinfekcijas līdzekļus un bibliotēkā pielietotos kolektīvos aizsardzības līdzekļus, piemēram, ventilācijas iespējas. Apmācību periodiski atkārtot.
10. Iepazīties un aizpildīt "Uzņēmuma pašvērtējuma anketu darba aizsardzībā" (1.pielikums).

III. Drošas darba vides vadlīnijas bibliotēkā

Vispārējās epidemioloģiskās drošības prasības.

1. Pakalpojuma sniedzējs, darba devējs, kā arī katra persona, piedaloties sabiedrības aktivitātēs, ievēro vispārējās epidemioloģiskās drošības prasības un drošības protokolus vai rekomendācijas (tai skaitā informēšanas, kontaktu samazināšanas un distancēšanās, sejas masku lietošanas, telpu ventilēšanas un higiēnas pamatprincipus, kā arī izolācijas un mājas karantīnas nosacījumus) un novērš inficēšanās riskus apkārtējiem
2. Pakalpojuma sniedzējs nodrošina informēšanu, pie ieejām labi redzamā vietā vai, ja tas nav iespējams, citādā veidā sniedzot apmeklētājiem un darbiniekiem pieejamu informāciju latviešu valodā un vismaz vienā svešvalodā (angļu vai krievu valodā) vai izmantojot piktogrammas par konkrētajā pakalpojuma sniegšanas vietā noteiktajiem epidemioloģiskās drošības pasākumiem, tai skaitā:
  - 2.1. brīdinājums, ka attiecīgajā vietā nedrīkst atrasties personas, kurām noteikta mājas karantīna vai izolācija vai kurām ir elpceļu infekcijas slimības pazīmes;
  - 2.2. brīdinājums par pienākumu lietot sejas maskas, ja tāds ir noteikts, kā arī norāde par sejas maskas pareizu lietošanu;
  - 2.3. rekomendācija par distances ievērošanu, kā arī par citiem distancēšanās nosacījumiem, ja tādi ir noteikti;
  - 2.4. apliecinājums par pakalpojuma epidemioloģisko drošību, norādot, vai pakalpojums tiek sniegts epidemioloģiski drošā vai epidemioloģiski nedrošā vidē;
  - 2.5. norādījums par maksimālo personu skaitu pakalpojuma sniegšanas vietā, ja tāds ir noteikts.

1. Drošības prasības darbiniekiem darba telpās:

- 1.1. Covid-19 vakcinācijas sertifikātu derīguma termiņš Latvijā stāsies spēkā 15.februārī un attieksies tikai uz pakalpojumu saņemšanu un pasākumu apmeklēšanu epidemioloģiski drošā vidē, kur nepieciešams uzrādīt vakcinācijas sertifikātu.
- 1.2. Sertifikāta derīguma termiņš nav noteikts.
- 1.3. Persona, kurai ir sadarbspējīgs sertifikāts, strādājot klātienē, var atrasties darba vietā darba telpās, lietojot mutes un deguna aizsegus un ievērojot 2 metru distanci;
- 1.4. Klātesošo personu pienākums ir pēc kontrolējošo institūciju pieprasījuma uzrādīt sadarbspējīgu sertifikātu un kontrolējošām institūcijām ir tiesības pieprasīt uzrādīt šos sertifikātus.
- 1.5. Redzamās vietās izvietot informāciju, lai darbinieki pareizi lietotu mutes un deguna aizsegus un citus individuālās aizsardzības līdzekļus un dezinfekcijas līdzekļus Covid-19 saslimšanas ierobežošanai.

Higiēnas prasības:

- 1.13. Bieži mazgāt rokas ar ūdeni un ziepēm, īpaši pēc tualetes apmeklējuma, pirms ēšanas, pēc kontakta ar citiem cilvēkiem.
- 1.14. Ja nav iespējas nomazgāt rokas, nepieciešams dezinficēt rokas ar 70% spirtu saturošiem roku dezinfekcijas līdzekļiem.
- 1.15. Izvairīties no pieskaršanās sejai (acīm, degunam un mutei) ar nemazgātām rokām.
- 1.16. Ievērot respiratoro higiēnu - klepojot un šķaudot nosegt muti un degunu ar vienreizlietojamo salveti, kuru pēc lietošanas izmest atkritumos, un pēc tam nomazgāt rokas.
- 1.17. Samazināt kopīgi lietoto virsmu un priekšmetu skaitu (skārienjutīgie ekrāni, datori, tastatūras, peles, papīrs).
- 1.18. Veikt regulāru telpu un virsmu, tai skaitā inventāra un darba aprīkojuma, tīrīšanu un dezinfekciju, īpašu uzmanību pievēršot virsmām un priekšmetiem, ar kuriem cilvēki bieži saskaras (piemēram, durvju rokturi, galdu virsmas, krēslu roku balsti, virsmas tualetēs, krāni), izmantojot 70% spirtu saturošus dezinfekcijas līdzekļus.

- 1.19. No lasītājiem pieņemtās grāmatas novietot atsevišķā telpa un, ievērojot rekomendācijas, noturēt karantīnā 72 stundas. Rekomendējoši būtu centies karantīnas materiālus nekraut kaudzēs, tādējādi mazinot risku, ka vīruss var saglabāties ilgāk par 72h. <https://www.nedcc.org/free-resources/preservation-leaflets/3.-emergency-management/3.5-disinfecting-books>
- 1.20. Pieņemtās grāmatas un citus materiālus papīra formā nav pakļaujamas citām darbībām, piemēram, masveidā dezinficēt, veikt apstrādi ar UV gaismu un apstrādāt ar karstumu <https://www.nedcc.org/free-resources/preservation-leaflets/3.-emergency-management/3.5-disinfecting-books>.
- 1.21. Bibliotēkas darbiniekiem, darbā ar krājumu, ievērot vispārējus drošības pasākumus, mazgāt rokas pirms un pēc apstrādes vai lietot cimdus, krājuma apstrādes laikā lietot mutes un deguna aizsegu.

1. Drošas darba vides prasības bibliotēkā

- 1.1. Bibliotēkai pie ieejām labi redzamā vietā vai, ja tas nav iespējams, citādā veidā jāsniedz apmeklētājiem informāciju latviešu valodā un vismaz vienā svešvalodā (angļu vai krievu) vai izmantojot piktogrammas par noteiktajiem epidemioloģiskās drošības pasākumiem, tostarp:
  - 1.1.1. brīdinājums, ka bibliotēkā nedrīkst atrasties personas, kurām noteikta mājas karantīna vai izolācija vai kurām ir elpceļu infekcijas slimības pazīmes;
  - 1.1.2. brīdinājums par pienākumu lietot sejas maskas, kā arī norāde par sejas maskas pareizu lietošanu;
  - 1.1.3. rekomendācija par distances ievērošanu, kā arī par citiem distancēšanās nosacījumiem, ja tādi ir noteikti;
  - 1.1.4. norāde par to, vai pakalpojums tiek sniegts epidemioloģiski drošā vai epidemioloģiski nedrošā vidē.
2. Bibliotēka nepieciešamības gadījumā var noteikt papildu stingrākas epidemioloģiskās prasības, ja šādu prasību noteikšana ir pamatota ar darba vides drošību vai pakalpojumu drošību pakalpojuma saņēmējiem.
3. Apmeklētāju skaits, kas var vienlaikus uzturēties bibliotēkas telpās, vairs netiek regulēts; vienlaikus bibliotēkai ir jānodrošina rekomendāciju par savstarpējo distancēšanos un citu epidemioloģiskās drošības pasākumu ievērošanu, proti:
  - 3.1. Apmeklētājiem (izņemot no vienas mājsaimniecības) un darbiniekiem savstarpēji jāievēro 2 metru distance;
  - 3.2. Jānovērš drūzmēšanās gan iekštelpās, gan ārtelpās, piemēram, pie ieejām vai izejām, pirms un pēc pasākuma un pasākumu pārtraukumos u.tml.
4. Bibliotēkas iekštelpās gan darbiniekiem, gan apmeklētājiem jālieto medicīniskās sejas maskas vai FFP-2 respiratori, nosedzot muti un degunu (izņemot bērnus līdz 7 gadu vecumam);
5. Bibliotēkas apmeklētājiem nav jāuzrāda Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, izņemot, lai piedalītos bibliotēkas organizētos publiskos pasākumos (konferencēs, semināros, tikšanās ar literātiem u.tml.).
6. Bibliotēku darbiniekiem, kuri darba pienākumus veic tiešā saskarsmē ar bibliotēkas apmeklētājiem, jābūt derīgam Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātam.
7. Organizējot publiskus pasākumus, vairs nav nepieciešams ievērot noteikumus par fiksētām, pamīšus izvietotām sēdvietām un apmeklētāju reģistrāciju. Maksimālais apmeklētāju skaits publiskos pasākumos noteikts līdz 3 000 cilvēkiem. Publiskos pasākumus bērniem līdz 18 gadiem atļauts apmeklēt, neuzrādot Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.

8. Bibliotēkas var sniegt pakalpojumus apmeklētāju grupām (ekskursijas un bibliotēkmācību stundas).
9. Tiek atcelti bibliotēku un publisko pasākumu darba laika ierobežojumi.
- 2.2. Bibliotēkas, ja iespējams, nodrošina bezkontakta grāmatu apmaiņas pakalpojumu visiem lietotājiem.
- 2.3. Pie ieejas nodrošināt roku dezinfekcijas iespējas.
- 2.4. Telpās veikt 2 m marķējumus.
- 2.5. Bibliotēkā nodrošina ventilāciju ar mehāniskās ventilācijas sistēmu vai dabīgo ventilāciju, lai oglekļa dioksīda (CO₂) līmenis nepārsniedz 1 000 ppm un atbilstoši iespējām veic nepārtrauktu vai regulāru gaisa kvalitātes kontroli.
- 2.6. Bibliotēkās nodrošināt grāmatu izsniegšanu, augstskolās studējošo individuālu apkalpošanu Latvijas Nacionālā arhīva lasītavās, ņemot vērā Ministru kabineta noteikumi Nr. 662, "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai".

IV. Ierobežojumi bibliotēkas apmeklētājiem

1. Ievērot bibliotēkas norādītas drošības prasības-lietot sejas maksu iekštelpās.

V. PAR EPIDEMIOLOĢISKO PRASĪBU NODROŠINĀŠANU ATBILDĪGĀ PERSONA

1. Pakalpojuma sniedzējs vai darba devējs **norīko** personu par epidemioloģiskās drošības prasību ievērošanu
2. Atbildīgās personas **pienākums ir:**
  - 2.1. nodrošināt epidemioloģiskās drošības **pasākumu ieviešanu** un to **ievērošanas uzraudzību** pakalpojuma sniegšanas vietā (izņemot pakalpojumus, kas tiek sniegti bez personāla), pasākuma norises vietā vai darba vietā;
  - 2.2. nodrošināt pakalpojuma sniedzējiem un saņēmējiem, darbiniekiem un citām personām, kas atrodas pakalpojuma sniegšanas vietā, **pieejamu un saprotamu informāciju** par epidemioloģiskās drošības prasību ieviešanas un izpildes kārtību;
  - 2.3. pēc uzraudzības un kontroles iestādes amatpersonas pieprasījuma **sniegt nepieciešamo informāciju** par epidemioloģiskās drošības pasākumu īstenošanu.

Izmantotie resursi:

Latvijas republikas tiesību akti, "Likumi.lv", m.l.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 662, Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai",

<https://likumi.lv/ta/id/315304-epidemiologiskas-drosibas-pasakumi-covid-19-infekcijas-izplatibas-ierobezosana>

Ministru kabineta rīkojums Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu";

<https://likumi.lv/ta/id/326729-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>

Slimību kontroles un profilakses centrs, m.l. :

<https://www.spkc.gov.lv/lv/rekomendacijas>

Ekonomikas ministrija, m.l. :

<https://www.em.gov.lv/lv/sabiedriskas-edinasanas-sniegsana>

Veselības ministrija, m.l:

<https://www.vm.gov.lv/lv/rekomendacijas-covid-19-ierobezosana>

Labklājības ministrija:

<https://www.lm.gov.lv/lv/darba-aizsardziba>

Strādā vesels. m.l.

http://stradavesels.lv/Uploads/2020/03/16/405_2019_Attalinatais_darbs_A4_final.pdf